

יבאן אם ימות, לא יכולים לו, וישאר כל גופו שלם ואשיב אותו לאבא שלם, ועל כן למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו, אף על גב שימות שם. ומשום כך אמר הילד איננו, ולא אמר איננו חי, אלא אמר איננו - אפלו מת.

בא ראה מה שעשה, שהוא בחכמה היה משתף עצמו עמהם, שכתוב לא נכנו נפש, ולא כתוב לא תפנהו, והוא לא היה שם כשנמכר יוסף, שהרי כלם שמשו את אביהם, כל אחד ואחד יום אחד, ואותו היום היה של ראובן, ועל כן רצה שבאותו היום שהיה השמוש שלו לא יאבד יוסף, ומשום כך כתוב וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו. והנה אין יוסף דוקא, אפלו (מיא) מת, מיד וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו.

ואפילו ראובן לא ידע מאותה המכירה של יוסף. והרי בארוהו שהשכינה השתתפה עמהם, ועל כן לא ידע ראובן מהמכירה ההיא של יוסף, ולא התגלתה לו עד אותו הזמן שיוסף התגלה לאחיו.

בא ראה כמה גרם לראובן משום שהוא השתדל להחיות את יוסף. מה כתוב? (דברים לג) יחי ראובן ואל ימת וגו'. שהרי משום זה, אף על גב שיידע שגלוקה בכורתו ממנו ונתנה ליוסף, השתדל להחיות אותו, והתפלל משה ואמר יחי ראובן ואל ימת, והתקיים בעולם הזה ובעולם הבא. מה הטעם? משום זה, ומשום שעשה תשובה מהמעשה ההוא. שכל מי שעושה תשובה, הקדוש ברוך הוא מקים אותו בעולם הזה ובעולם הבא.

והבא אי ימות, לא יכלין ליה וישתאר כל גופיה שלים, ואתיב ליה לאבא שלים. ועל דא למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו, אף על גב דימות התם. ובגין כך אמר הילד איננו. ולא אמר איננו חי, אלא אמר איננו, אפילו מת.

הא חזי, מאי דעבד, דאיהו בחכמתא הנה שתיף גרמיה בהדיהו, דכתיב לא נפנו נפש, ולא כתיב לא תפנהו. ואיהו לא הנה תמן כד אנדבן יוסף, דהא כלהו משמשי לאבוהון כל חד וחד יומא חד. וההוא יומא דראובן הנה. ועל דא בעא דבההוא יומא דהנה שמושא דיליה לא יתאביד יוסף. ובגין כך כתיב וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו. והנה אין יוסף דייקא. אפילו (מיא) מית, מיד וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו.

ואפילו ראובן לא ידע מההוא זכינא דיוסף, והא אוקמוה דאשתתיף בהו שכינתא, ועל דא לא ידע ראובן מההוא זכינא דיוסף ולא אתגלייא ליה עד ההוא זמנא דאתגלי יוסף לאחוזיה.

הא חזי, כמה גרים ליה לראובן בגין דאיהו אשתדל לאחייא ליה ליוסף, מה כתיב, (דברים לג) יחי ראובן ואל ימת וגו'. דהא בגין דא, אף על גב דיידע דאשתקיל בכירותיה מגיה ואתיהיב ליוסף, אשתדל לאחייא ליה, וצלי משה ואמר יחי ראובן ואל ימת, ואתקיים בעלמא דין ואתקיים בעלמא דאתי. מאי טעמא, בגין דא, ובגין דעבד תשובה מההוא עובדא. דכל מאן דעביד תשובה, קדשא בריך הוא קיים ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי.